

קוד פתוח ותוכנה חופשית, מה זה ואיך זה קשור למידענות?

על סדר היום:

- שיעור קצר בעברית ואנגלית
- שיעור קצר במשפטים
- מה זאת תוכנה חופשית ?
- כיצד תוכנה חופשית מפותחת
- הצרכים של מפתחי תוכנה חופשית
- פתרונות שהגיעו מעולם התוכנה החופשית
- השפעת הפתרונות על לימודי המידע
- סיכום

קצת על עצמי

- באוניברסיטה כבר 5 שנים (ומת לסיים את התואר).
- משתמש בתוכנה חופשית כ-9 שנים.
- חבר בפרוייקט Debian GNU/Linux (הפצת לינוקס) כחמש שנים, תוך התמקדות בתמיכה בעברית בהפצה.
- משתמש ב-Linux כמערכת הפעלה יחידה כארבע שנים וחצי.
- kaplanlior@gmail.com

שיעור קצר בעברית ואנגלית

- באנגלית המילה free מתארת שני דברים
 - חינם (בירה חינם)
 - חופשי (חופש הדיבור)
- למילה open יש הרבה משמעויות, מבחינתנו זהה ל-"ציבורי".
- עברית קשה שפה, אבל מאפשרת להבדיל בין המושגים בקלות (בניגוד לאנגלית).
- נזכור כי חופשי $\neq$ חינם, ו-freeware אינו free software.

שיעור קצר במשפטים

- זכויות יוצרים – זכויות שניתנות מתוקף החוק לכל יוצר של יצירה, ומאפשרות לו לשלוט על השימוש ביצירתו.
- רישיון שימוש – דרך לבעל זכויות היוצרים להסדיר את השימוש ביצירה שלו.
- בעולם התוכנה, יוצרים רבים מממשים את זכויותיהם על ידי בחירת רישיון שימוש עבור התוכנה.
- המושג תוכנה חופשית הוא כינוי למימוש על פי מספר מצומצם של רישיונות שנחשבים לחופשיים.
- מושג דומה יהיה תוכן חופשי (מאמרים ושירים לדוגמה)

מה זאת תוכנה חופשית?

- הסעיפים העיקריים מתוך רישיון בשם GNU GPL:
- היכולת להריץ את התוכנה לכל מטרה
- היכולת ללמוד איך התוכנה עובדת והיכולת להתאים אותה לצרכך (קוד מקור זמין הוא דרישה מקדימה)
- היכולת להפיץ את התוכנה לציבור הרחב
- היכולת להפיץ את השינויים שלך לציבור הרחב (קוד מקור זמין הוא דרישה מקדימה)
- ישנם עוד מספר רישיונות שנחשבים לחופשיים, GPL אינו היחיד. מנסים לצמצם את מספר הרישיונות האלו.

כיצד תוכנה חופשית מפותחת

- נושא עניין משותף
- מיקום גיאוגרפי שונה (מדינות ויבשות שונות)
- שפה ותרבות שונה
- בד"כ אין קשר מלבד אינטרנט
- בחלק מהמקרים, מפגש פעם בשנה

צרכים של מפתחי תוכנה חופשית

- דרכי תקשורת נוחות וברורות, שאינן דורשות עבודה online (בעיקר בגלל הפרשי זמן)
- הגדרות ברורות של מה רוצים לעשות ואיך עושים
- כלים שמאפשרים עבודה משותפת ומקבילה
- דרכים לאגור ידע ממספר רב של אנשים שכל אחד תורם לו.
- הפצת ידע וטקסטים רבים ללא הפרת זכויות יוצרים.

פתרונות שהגיעו מעולם התוכנה החופשית

- ביסוס כל התקשורת על האינטרנט: דוא"ל (רשימות תפוצה), פורומים (לתמיכה), IRC (או IM).
- הגדרות ברורות – מסמכי איפיון, תיעוד, סטנדרטים פתוחים וכו'.
- עבודה משותפת – כלי בקרת תצורה, הידדיות בין תוכנות ותמיכה בסטנדרטים.
- כלי ויקי, עידוד אנשים לכתוב בלוגים (ויצירת מערכות כאלה), שימוש ב-RSS, אתרי planet
- רישיונות לנושא התוכן החופשי והפצתו ברבים

השפעת הפתרונות על לימודי המידע

- יכולת לתקשורות נפרדות עם מספר אנשים במקביל או תקשורת אחת של מספר אנשים.
- העלאת הידע על הכתב והתמודדות עם ניהול הידע
- גישור על פערי תרבות ושפה באמצעות סטנדרטים, אך השארת מקום ביטוי לכל אחד (התאמה אישית של מוצרים מבחינת שפה, מראה וכו')
- איסוף ושיתוף מידע באמצעות ויקי ובלוגים, יצירת פלטפורמות חנימיות ופשוטות והפצתן לקהל גדול.
- הפצת המושג תוכן חופשי והעלאת המודעות לחשיבותו.

סיכום

- בכל פעם שאתם נתקלים בפתרון שמאפשר תקשורת ועבודה של מספר רב של אנשי, יש סיכוי טוב שהוא מגיע מעולם התוכנה החופשית.
- הכלים הנפוצים כיום לרוב הטכנולוגיות שאנו לומדים בתואר הינם תוכנה חופשית.
- המושג תוכן חופשי, שמאפשר את הפצת המידע מקביל למושג תוכנה חופשית רק בעבור טקסט ולא עבור קוד.

שאלות / בקשות ?

נוצר עם OpenOffice.org 3.0

המצגת מופצת עם הרישיון

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>